

JOANNES CIRITA

ABBAS THARAUCANUS IN HISPANIA

JOANNIS CIRITÆ VITA ET EPISTOLÆ

Fasciculus sanctorum ordinis Cisterciensis (lib. 1, p. 267), præclarissimorum antistitium heroicæ virtutes, ordinum monasticorum sub instituto Cist. militantium origines, fortissimorum martyrum certamina et diversarum abbatiarum exordia complectens, auctore R. P. F. Chrysostomo HENRIQUEZ, Hortensi, ejusdem ordinis monacho, et congregationis Hispaniæ historiographo generali. — Bruxellæ apud Joannem Pepermanum bibliopolam juratum, typographumque civitatis, sub Bibliis aureis, 1625.

CAPUT PRIMUM.

Contemptis hujus sæculi honoribus et temporali militiæ valedicens, vitam eremiticam amplectitur.

Eo tempore quo Saracenorum imperium longe lateque per omnes fere Hispaniæ provincias patebat, Alphonso hujus nominis sexto regnum possidente Legionis, vir quidam nobilis, nomine Joannes Cirita, bellicis operibus, a primis juventutis annis studium suum dederat, eisdemque mirifice claruerat. Quem ne diutius sæculi vanitatibus irretitus perseveraret, divina Providentia misericorditer vocavit et segregavit per gratiam suam. Cum enim prælium cum Saracenis iniret, ab eisdem vulneratus et pene extinctus jaceret, æternæ vitæ aditum invenit. Siquidem ad se reversus propriam patriam relinquens, ad montes Galleciæ pervenit, ubi a quodam sanctæ conversationis sacerdote in sacræ paginæ lectione non mediocriter eruditus, humanissime exceptus est, qui etiam vulneribus ejus necessariam medicinam adhibuit. Hujus venerabilis viri virtus ac sanctitas ita Joannem cepit ac incendit, ut tempus et occasionem arripiens, mundum deserere totumque se Deo tradere cuperet. Cumque aures ejus ad vocem sacerdotis patenter, egit triumphum de se ipso, et balteum militarem abiecit, animumque a bellicis exercitiis ad spiritualem militiam traduxit.

Et quia scientia litterarum ornat animum et erudit illum, et Scriptura sacra demulcet animi affectus, a venerabili sacerdote edoctus cognitionem legis divinæ magnam consecutus est. Ad cujus pedes humiliter sedens, et cœlestis verba sapientiæ ab ipsius ore suscipiens, omnium virtutum genere decoratus, mirum in modum profecit. Aliquo vero tempore elapso, venerabilis Christi sacerdos inortem cum vita feliciter commutavit, ejusque obitus beato juveni non mediocrem animi dolorem attulit et eremiticæ vitæ desiderio, locum desertum ad inhabitandum elegit in provincia quæ jacet inter Durium et Mynium, ubi a dæmone variis tentationibus exagilatus inflexibilis perseveravit, licet omnes suos conatus in ejus perniciem pararet; voluptates libertatemque pristinæ vitæ ad memoriam juvenis revocans, perfectionisque viam, quam aggressus fuerat, tanquam arduam omninoque difficilem ei proponens, ita ut, nisi Dominus in ejus pugna congrederetur et dimicaret, penitus in debilitatem

A incidere, iterumque ut canis reverteretur ad vomitum vanitatis antiquæ.

CAPUT II.

A dæmone sub specie femine tentatur, mirabiliter triumphat, anachoretis abbas præficitur, et spiritu prophetico claret.

Cum igitur quadam die piæ devotionis affectu cœlestium contemplationi insisteret, et secreto loco gaudens, solus in cella sederet, mulier quædam per vastæ solitudinis invia errans et quasi territa fugiens, ad beati viri eremitorium pervenit, lacrymis et suspiriis vehementer exorans, quatenus de mariti sui manibus, a quo, ut occideretur, quærebatur, in sua cella eam illa nocte occultans liberaret. His auditis, Dei famulus, quia charitas nescit timere, hostis antiqui tela non formidans, charitatis impulsu ductus, ostium aperuit, et in proprium cubiculum fugientem intrare permisit, cum qua familiare, plus forte quam licebat, colloquium miscens, majorem partem noctis transegit. Postmodum vero, cum somnio parcere cupiens lecto decumberet, diabolus arcum tetendit et in eo paravit sagittas suas, ardoremque libidinis excitans, totum ejus corpus occupavit, combussit et incendit: et jam sibi pene mentem subjugasset, per pravitatis consensum, nisi divinum auxilium imploranti incauto anachoretæ divina gratia arma constantiæ ministrasset, viriumque spiritualium incrementa adhibuisset. Surgens igitur beatus Dei servus, ignem jam pene extinctum reaccendit, ejusque flammis brachium sinistrum opposuit, sicque immobilis perseveravit, donec caro plane combusta ab ossibus separata cerneretur, ignisque materialis vigore ab incendio titillantis carnis liber evaderet. Misere vero devictus dæmon evanuit, et in superiori cellulæ tecto vociferans, cum contumeliis onerare cœpit ac dicere: *Veniet, o insensate, veniet tempus, quando ignis non poterit te de manibus meis eruere.* Joannes autem immensas gratiarum actiones reddidit illi, qui ei astitit dimicanti, cautiorque deinceps factus est adversus diaboli insultus.

Postmodum vero cum ad ejus notitiam pervenisset fama sanctitatis, et perfectionis opinio duorum Christi athletarum, qui in summis rupibus montium quos irrigat Nonga fluvius, vitam cælibem ducebant, ut eorum exemplo sanctæque conversationis doctrina magis magisque incremento virtutum proficeret, eremum deseruit, supplexque ad illos accedens, seque ad eorum pedes projiciens, humaniter vir sanctus a sanctis viris excipitur, ut pote qui jam ejus virtutem et conscientiæ puritatem, divina præventi revelatione cognoverant. Quorum sancta conversatione et societate, sic supra omnes illius solitudinis eremicolas virtute enituit, ut qui noviter sæculi vanitatibus valedicentes vitam Deo placentem in eremo quærebant, se beati Joannis magisterio tradiderint feliciter educandos. Cumque

duos illos sanctissimos senes vitæ præsentis agone A laudabiliter consummato mors eriperet, in locum abbatis suffectus est, ruspesque illas, in quibus habitaverant, deserens, eremitorium construere curavit prope flumen Barosium, in cacumine montis, cujus inaccessibilis altitudo et fragositas, arduum et difficilem aditum ascendentibus præbet, ibidemque tam ipse quam cæteri fratres amore cœlestis patriæ inflammati angelicam potius quam humanam cœperunt ducere vitam.

Fama autem venerabilis viri per circumjacentes regiones late diffusa, ad aures Henrici comitis Lusitanæ pervenit, qui eum personaliter visitans ejusque humilitate et paupertate non mediocriter ædificatus post varia patriæ cœlestis colloquia, humiliter deprecatus est quatenus suis orationibus a Deo filium, quem principatus sui hæredem relinqueret, impetraret. Cui mox beatus vir prophetico spiritu plenus respondit: « Confide, domine, habebis enim filium, belli et pacis operibus clarum, obtinebitque nomen magnum inter omnes principes terræ, et erit terror infidelium et flagellum paganorum. » Sic dixit, sic postmodum accidit. Theresia enim prædicti comitis uxor concepit et peperit Alphonsum Henriquez, qui honor et gloria exstitit Portugalensis nationis, et fundamentum regni Lusitanæ. Cumque pater ejus post præclara facinora, ultimum spiritum efflaret, sicut regni, sic et pietatis fuit hæres, sanctumque Joannem Ciritam summo prosequebatur amore, ad eumque in rebus arduis, tanquam ad divinum oraculum, confugebat, semperque dicere solebat: *Facilius a Domino, quam ab amicis meis, quidquid vult impetrat abbas Joannes.*

CAPUT III.

Sanctus Joannes Baptista Patri nostro Bernardo apprens, ad construendum cœnobium, in Hispaniam præcipit mittere monachos, quos divina revelatione admonuit B. Joannes Cirita in itinere adveniantibus obvius suscipit.

Hoc eodem tempore gloriosissimus Pater Bernardus, radiis virtutis et doctrinæ totum Christianum orbem illuminans, summa cum pietate et mansuetudine Clarævallense moderabatur cœnobium. Cui anno Domini 1119, vicesima quarta die Junii post vigiliarum laudes, orationi in choro insistenti, B. Joannes Baptista eo habitu et forma, qua ab Ecclesia communiter depingitur, apparuit, dixitque ei: *Ad salutem plurium animarum, quibus doctrina deest longeqe a via salvationis aberrant, expedit tibi aliquos ex monachis tuis ad remotiores partes Hispaniæ relegare, quibus divina misericordia ostendit locum, quem jam ad construendum cœnobium elegit, ubi plures animæ Deo quotidiana corporis cordisque maceratione veluti acceptabile sacrificium offerentur. In cujus rei testimonium hoc pro certo assero tibi, quod nunquam in eodem loco rigor deficiet monasticus, templum autem consecrabitur nomini meo.* Quibus dictis disparuit. Beatus vero Pater Bernardus omni admiratione plenus, usque ad horam sextam, quid sibi accidisset cogitans, Deoque gratiarum actiones impendens perseveravit. Volensque executioni mandare sancti Joannis præceptum, inter cæteros Clarævallensis cœnobii viros egregios, qui innocentis vitæ merito Deo fideliter ministrabant, octo, utpote sanctitate præcipuos, et ad perficiendum tam arduum opus idoneos elegit, Beomundum scilicet, Aldebertum, Joannem, Bernardum, Cisinandum, Rotandum et Alanum, quibus Beomundus abbas præficitur. Eisdemque seorsim vocatis, sancti Joannis verba retulit, divinamque voluntatem exposuit de construendo novo monasterio in occidentalibus partibus Hispaniæ, et in loco quem eis signum demonstraret cœleste, et adjecit: *Habebitis in itinere obvium sanctum quendam eremi cultorem, inculpabilis vitæ, nomine Joannem, qui ad-*

ventus vestri diem divina revelatione præventus expectat, cujus ordine et consilio omnia opera vestra diriguntur, donec voluntas Dei perfecte adimpleatur. Et quia provincia ad quam mittebat illos, fere tota sub infidelium jugo jacebat, eos ad mortem pro Christo firmiter subeundam exhortans coronam repromisit æternam. Igitur post melliflua verba, quæ ei amor suppeditavit divinus, et post sinceræ charitatis amplexus, dilectos filios suos paternæ benedictione munitis in pace dimisit, qui fratribus suis valedicentes egressi sunt e sacro Clarævallensi cœnobio.

Sed jam ad Joannem nostrum convertamus sermonem. Dum enim hæc agerentur in Gallia, eidem, sicut et Patri nostro, etiam apparuit Baptista, certiorum eum faciens de adventu illorum octo monachorum, quos ad erigendum cœnobium sanctus abbas mittebat, præcipiens ei ut sancta eorum desideria ad optatum perduceret finem, eosque apud B principem et nobiles terræ auctoritate sua redderet gratos; asserens monasterium illud futurum præclarum seminarium virtutum, ostenditque illi locum in quo adventantes monachos inveniret. Quibus dictis disparuit, et beatus Dei famulus plenus exultatione et lætitia iter arripuit, et, post aliquos dies quibus per horrendas et vastas eremi solitudines hinc inde erravit discurrens, Clarævallenses monachos ad se venientes offendit, non procul a Lamecensi civitate, cujus rex a Lusitanis ante paucos annos devictus, rejectis Mahumetanis versutis, fidem amplexus fuerat catholicam. Quis vero servorum Christi animi jucunditatem narrare sufficiat, cum post longi incommoda itineris variasque tribulationes et angustias, beatum Joannem directorem et patrem sibi a beato Bernardo constitutum invenerint? Cui, post humilem salutationem, epistolam sanctissimi Patris nostri Bernardi tali tenore conscriptam tradiderunt.

C *Epistola beati Patris nostri Bernardi abbatis, ad beatum Joannem Ciritam.*

Exstat inter epistolas S. Bernardi editionis nostræ num. 464. Vide *Patrologiæ* t. CLXXXII, col. 669.

Hæc igitur perlecta epistola, summo perfusus gaudio beatus Joannes, cum monachis Clarævallensibus, Alphonsum principem qui tunc apud Wimaranes morabatur, decrevit adire, ut ab eo quemlibet locum eligendi ad construendum novum cœnobium facultatem obtineret. Cum autem ad curiam pervenissent, humanissime a principe excepti sunt, qui eorum habitus paupertatem, modestiæ gravitatem profundamque humilitatem considerans, vix causam itineris et adventus servorum Dei intellexit, cum ecce simili eos privilegio munitis dimisit in pace:

D *ALPHONSUS gloriosissimus dux et Dei gratia Portugalensium princeps, illustris comitis Henrici et reginæ Theresæ filius, magni quoque Alphonsi nepos.*

Pro remedio animæ meæ et parentum meorum, facio vobis, abbati Joanni Ciritæ et fratribus qui vobiscum sunt, chartam et cautum ne quis vos impediatur quod vadatis, et faciatis monasterium ordinis Sancti Benedicti de nova reformatione, de isto modo, quod solum, ubi feceritis, sit domini nostri, et si de alieno fuerit, ematur nostris expensis. Et si aliquis de vassallis nostris vel de militibus, contra hoc venerit, sit maledictus a Deo et cum Juda traditore in infernum tortus.

Facta charta cauti apud Wimaranes, Kalend. Martii, era 1158.

Ego supradictus princeps hanc chartam propriis manibus roboro.

Egressi ergo beatus Joannes et monachi per eandem viam reversi sunt: admonitus enim fuerat venerabilis abbas ne progrediretur ulterius, sed in

interiori solitudine ac secretiori deserto manerent, quousque Dei voluntas eis patefieri dignaretur. Paucis vero in via consumptis diebus ad flumen pervenerunt Borosium quod uno milliari cum dimidio distat a civitate Lamecensi, et vasta illius solitudinis irrigat loca. Ejusque fluctum sequentes ad montes devenerunt altissimos, qui in circuitu, ad instar murorum, vallem amoenissimam cingunt, in qua duo torrentes aquis se immiscent Barosi. Hunc ergo locum, quasi ab hominum conversatione omnino semotum ad inhabitandum decreverunt eligere ibique sedere, exspectantes beatam spem et adventum signi magni Dei, jam olim sancto Patri suo Bernardo promissum. Ubi ex arborum ramis quatuor construxerunt tuguria, ecclesiolamque pauperrimam Sancti Salvatoris nomini sacram, quæ in hanc usque diem perseverat, erigentes. sedem ad tempus fixerunt; et venerabilis abbas Joannes, Claravallenses orationi piisque operibus intentos relinquens, ad fratres remeavit suos, quousque signo aliquo cælesti voluntas divina, circa cænobii constructionem locique dispositionem, eis ostenderetur.

CAPUT IV.

Monachi cænobium Sancti Joannis de Tarouca construunt in loco sibi divinitus cælesti splendore demonstrato.

Igitur Boemundus abbas, ejusque socii, sine intermissione divinis laudibus operam dantes, assiduis precibus divinam efflagitabant misericordiam, ut promissum Patri suo Bernardo signum cælestis mererentur videre. Factum est autem, tertia decima die Aprilis, anno Domini 1120, cum beatus Boemundus e tugurio suo egressus, circa dimidiam noctis horam, Deum oraret ut acceptum haberet obsequium eorum, et in vallem proximiorum aciem oculorum dirigeret, vidit, et ecce splendor miræ claritatis, quasi fulgur e cælo descendens, in aere prope terram immobilis mansit, opaca silvarum vicinorumque hinc inde circumjacentium montium meridiana veluti luce claras reddens angustias. Stupefactus Christi famulus, divini luminis mysterium non ignorans, fratres suos vocat eisque signum a sancto Joanne Baptista promissum ostendit. Qui statim, omni difficultate semota, illud esse divinæ bonitatis signum credentes locum nunc ad construendum cænobium decreverunt eligere, exultantes animo et spirituali jucunditate gaudentes, ac si dicerent: *Hæc requies nostra in sæculum sæculi: hic habitabimus, quoniam Deus elegit eam.* Hunc autem cælestem splendorem, in eodem loco eademque hora, aliis octo noctibus proxime sequentibus viderunt. Qui ut sancti Patris Bernardi parerent consilio, qui eis Joannem Ciritam, quem in rupibus montis cum suis Domino famulantem reliquimus, ductorem et rectorem constituerat, quid acciderit, quidve eis divinitus fuerit ostensum, sancto abbati tali epistola exposuerunt:

Venerabili Patri JOANNI CIRITÆ, frater BOEMUNDUS et reliqui qui cum eo sunt, modicum id quod possunt.

Noveritis, miseratione divina sic disponente, signum mirabile indignis oculis compexisse, non solum ego, sed omnes quos hoc loco reliquistis. Et quia jam duodecim transactæ sunt noctes, postquam illud primitus vidimus, et a Patre nostro, qui nos huc direxit, simile prodigium audivimus, ideo nobis visum est hoc tibi referre, ne forte velit Altissimus hac parte monasterium construere. Valeat paternitas tua, et nos piliolos apud Deum commendatos habeat.

Duo itaque monachi hanc deferentes epistolam missi sunt, qui post varia itineris pericula ad beati viri eremitorium pervenerunt. A quo summa cum humilitate excepti, dum ei cum ipsorum relatione, tum litteris ipsis miraculum innotuit, flexis genibus, manus et oculos ad æthera levans, immensas

A gratiarum actiones cæli terræque Conditori, intimo cordis affectu, impendit ac reddidit. Et postmodum omnes pariter confidentes, de miraculo isto et de cænobii ædificatione agere cœperunt. Et post varia cælestis vitæ colloquia, similem illis tradens epistolam, ad proprium eos remisit abbatem:

Dilectissimis fratribus qui sunt in eremitorio supra fluvium Barosum, ad montem curvum, JOANNES, indignus servus Christi Jesu, in eo salutem desiderat.

Misericordiam Domini in æternum cantabo quam volui ostendere super servos suos. Fiduciam habete et credite verbis magistri vestri, quia per illa jam appropinquat dies gaudii vestri. Et ne per falsum visum erretis, obnixe et cum lacrymis petite a Domino universorum, quod signum istud iterum vobis velit ostendere, et quo loco, postquam missas dixeritis, claritatem videritis, signate et vallate, ut in eo Domino adjuvante, monasterium construamus. Servet vos pietas æterna, et in sanctis orationibus vestris veniam postulate pro peccatis meis.

Statim ipsi, ut humiles filii et ad obediendum parati, quicquid eis præcipiebatur adimplere studuerunt, crebris vigiliis, jejuniis, sacrificiis et orationibus, miraculi præteriti renovationem et confirmationem deprecantes. Quos Dominus exaudire dignatus est, eis iterum divinum lumen ostendens. Totumque locum per circuitum, ad quem divina claritas se extendebat, sepe circumierunt, ut in eo ecclesiam monasteriique officinas erigerent. Tunc supervenit venerabilis abbas Cirita, cujus præsentia incredibili gaudio perfunsi sunt omnes. Ille autem tota nocte oratione intendens, splendorem etiam illum meruit videre. Intellexitque lumen istud virtutem splendorum radiosque cælestis doctrinæ, quibus monachi illi et eorum successores decorandi erant, ut totam illam patriam, ino et totam illuminarent Ecclesiam tenebris expellentes vitiorum, significare. Adiit ergo principem Alphonsum, assumpto secum beato Boemundo, eique totum narravit miraculum, quo audito in magnam admirationem raptus est catholicus princeps. Quos tandem privilegiis, ornamentis, pecuniis variisque donis ad cænobii constructionem ditatos dimisit. Qui in solitudinem reversi, domum Dei cœperunt ædificare, ipseque princeps primum lapidem jecit, vigesima prima die Junii, anno Domini 1122, præsentibus regni ipsoque episcopo Lamecensi, qui lapidem ecclesiæque fundamenta benedixit: et post paucos dies cænobium consummatum est, præfuitque ibidem beatus Boemundus, prout sanctus Pater Bernardus ordinaverat. Qui tandem virtutibus plenus et miraculis clarus, paulo post obdormivit in Domino, electusque est communi fratrum consensu B. Aldebertus qui sub eodem Patre Boemundo prior exstiterat.

CAPUT V.

Quomodo beatus Joannes Cirita monachus Cisterciensis factus est; et de regina Theresa que nostri ordinis habitum induit.

Ecce ordinis Cisterciensis in remotioribus partibus Hispaniæ, in Lusitania scilicet, humile exordium, ex quo tandem sic excreverit meruit, ut in uno tantum cænobio Alcobatiæ mille monachi pariter habitaverint, de cujus miraculosa fundatione superius in Vita santissimi Patris nostri Bernardi diffuse egimus. Cum ergo beatus Joannes monachos Sancti Joannis de Tarouca (hoc enim nomen novo monasterio dederant), variis virtutibus micantes conspiceret, eosque in schola spiritualium virtutum fervore regularis disciplinæ vigere cognosceret, eorum inhærere vestigiis summo opere desiderabat, sicque habitum Cisterciensem de manu beati Aldeberti abbatis incredibili mentis exultatione suscepit, et fuit primus qui, sub instituto nostro, sacræ religioni nomen dedit in Lusitania. Et vide humilitatem beati viri. A juventute sua, in sancta

arte magister aliorum exstiterat, a quibus tanquam A Pater et abbas colebatur, et ecce factus est denuo discipulus. Postquam vero professionem emisit, ad fratres suos in solitudine degentes reversus est, quibus ut tam sanctæ religionis jugo colla submitterent persuasit, ibidemque aliud Cisterciensis ordinis monasterium construxit quod sanctus Christophorus Dassoens nuncupatur. Inter cæteros vero anachoretas, qui se ordini Cisterciensi dederunt, hi fuerunt præcipui : Petrus Froila, Pelagius, Alvarus, Andreas, Luyba, Germænus, Rosendus, Hermannus. Quorum vitæ in antiquo ms. libro monasterii S. Christophori continentur, ut videre est apud Joannem Marquez lib. De origine fratrum eremitarum Sancti Augustini cap. 15, § 11.

Hoc tempore regina Theresa, filia Alphonsi Hispaniarum imperatoris, de manu beati Joannis Ciritæ habitum Cisterciensis ordinis induit, et paulo post infirmitate correpta, cum jam morti proxima lecto decumberet, epistolam scripsit filio suo Alphonso Henriquez, quam Joanni Ciritæ tradens, non sine opinione sanctitatis ex hac vita discessit. Et ecce princeps, ut a matre sua ultimam peteret benedictionem, ad civitatem Conimbricensem pervenit. Sed cum jam eam ex hoc sæculo migrasse cognovisset, summo dolore repente percussus, epistolam, quam apud se beatus Joannes retinebat, tali tenore conscriptam legit :

Dilectissimo filio suo ALPHONSO, THERESA mater tua, salutem et suam benedictionem.

Finis meus prope est, fili amantissime, et jam mihi valescent omnia hujus munti, præter te quem cuperem videre. Sed videamus nos in meliore patria. Servos et ancillas meas tibi commendo et fratres novæ reformationis, sub cujus habitu et professione discedo. Sepultura mea, precor, sit juxta patrem tuum, illustrem comitem Henricum, ut quos vita vidit consortes mors videat inseparabiles. Sorores tuæ sint tibi charæ et filii earum. Populum tuum cum pace gubernata, et super omnia Deum cole. Ipse te benedicat et servet ab inimicis. Benedictionem et gratiam meam tibi relinquo, et ad Deum et judicem meum vado. Vale, fili mi charissime, in Domino.

Cum vero Adelbertus abbas cursum vitæ feliciter consummasset, ita ut etiã post mortem miraculis coruscans magno populi concursu honoraretur, vocatus est famulus Dei Joannes, ut monachis Sancti Joannis de Tarouca præset. Quam dignitatem, renitenter tamen, admisit anno Domini 1125. Ubi mirabiles virtutes et sanctitatis radios emitte re cepit omninoque absorptus virtute et spe tota in Deum directa, ad superna intimo cordis affectu anhelabat. Ut vero castitatem conservaret, cordisque maculas subintrantes dilueret, abstinentiæ falce carnem suam multandam esse censebat. Et sic spatio trium dierum nihil penitus gustans, his transactis, tantum buccellam panis sumebat, et aqua frigida corpus suum senio confectum pœnitentiæque ut infirmitatibus pene consumptum aiebat. Tempus ne frustra laboretur summa diligentia observabat. Ita et vel orationi insistentem, vel divinis laudibus in choro occupatum, aut manuum operibus cum monachis intentum, invenires venerabilem senem. His exceptis, ab omnibus aliis rebus alienum se judicans nullisque se immiscens negotiis, regula monachorum suorum factus est exemplo sanctæ conversationis.

CAPUT VI.

De origine ordinis Avisiensis, qui sub instituto Cisterciensi militat, et a beato Joanne Cirita leges et regulam accepit.

Factum est autem postquam Alphonsus primus Portugallensium rex ingentem paganorum multitudinem in agro Auriquis devicit, milites quidam gloriæ cupidi, ut acquirerent sibi nomen magnum, factus et pactum inter se inierunt ut, pro fide Ca-

tholica patriæque libertate militantes, potius vitam manibus traderent infidelium, quam seu mortis periculo qualibetve necessitate coacti a sancto proposito desisterent. Cumque eorum magna esset opinio, et Maurorum incursus crebris victoriis arcentes, in dies circumquam illorum se diffunderet fama, rex Alphonsus eorum piam intentionem ad finem felicissimum perducere optans, beatum Joannem Ciritam vocavit, qui his militibus normam et regulam traderet vitæ, ut, sub aliquo instituto militantes, gloriosius pro Christi nomine præliarentur. Superveniensque sanctus abbas de consensu legati apostolici similes eis constitutiones observandas conscripsit.

Hanc igitur regulam militibus Avisiensibus conscripsit beatus abbas Joannes omnesque eam firmiter unanimiterque observare professi sunt. Postmodum vero Evora civitas Lusitanæ celeberrima et frequenti regum Portugallæ domicilio nobilissima eisdem militibus data est ab Alphonso rege, anno Domini 1147, ac tandem ad castrum Avisium transeuntes ibique commorantes, ab eodem Avisiensis milites denominati sunt. Sed de hoc ordine plura in Vita B. Petri Alphonsi, lib. II.

CAPUT VII.

B. Joannes Cirita, prophetico spiritu variisque virtutibus celebris, ex hac vita discedit, variisque post mortem miraculis claret.

Venerabilis autem Deoque et hominibus dilectus abbas Joannes tot virtutum effulsit charismatibus, ut tam monachos suos quam sæculares personas, quæ ad virum sanctum, ut ab eo cœlestis sapientiæ aqua potarentur, frequenter confluebant, ferventissima conversatione sua in amorem Dei vehementer accenderet. Et quia omnes illius provinciæ viros religiosos sanctitate enituit et doctrinâ, summo affectu ab omnibus colebatur, tum a principe Lusitanæ Alphonso, tum ab ipsius regni principibus et nobilibus. Præcipue vero honorabatur a nobilissimo Egea Monio ejusque uxore Theresa, qui, ut erga eum et ordinem nostrum pietatem dictionemque ostenderent, monasterium de Salzedâ condiderunt, et beato Joanni Ciritæ et familiæ Cisterciensi tradiderunt, anno Domini 1126, longo olim ante constitutionem ordinis Avisiensis. Anno vero 1145, monachos Benedictinos Sancti Petri de Aquilis Cisterciensi congregationi uniri curavit, eosque monasterio S. Joannis de Tarouca subjecit, pluraque privilegia et facultates a rege et nobilibus regni obtinuit. Hæc igitur et alia sine numero commoda ejus meritis sacro nostro ordini in partibus illis recen:er plantato devenerunt.

Ipse vero, ut verus pastor et pater, erudiens et confirmandus fratres suos ministrum fidelem se exhibuit. Erat namque pius, misericors, humilis, benignus, nullum spernens, nullum despiciens, ætate et moribus reverendus. Crebris etiam et cœlestibus consolationibus visitabatur, eique Dominus occulta sapientiæ suæ mysteria manifestabat. Clariuit prophetico spiritu, ita ut non solum futura, sed hominum etiam cogitationes cognosceret. Lacrymarum autem stillicidiis juventutis suæ delicta diluere curavit, ac si continua corporis maceratione et monasticæ vitæ martyrio peccatorum suorum veniam non obtinisset.

Cum ergo ad decrepitæ ætatis terminum deveniret venerabilis senex, gravissimi molem oneris vera anplaque existimatione ponderans, et eam bene ferre suis jam deficientibus viribus minime posse judicans, dignitatem abbatialem deserens ab omnibus negotiis se abstrahere, et in monasterio Sancti Christophori, quod ipse, antequam esset monachus Cisterciensis, inchoaverat, ultimum resolutionis suæ diem expectare decrevit. Convocansque fratres suos monachos Sancti Joannis de Tarouca, voluntatem suam exposuit, eisque abbatem suo loco

præfeci beatum monachum Bernardum, unum de primis fundatoribus quos miserat noster beatissimus Pater, eratque vir probatæ virtutis, adeo ut tam dum ageret in humanis, quam post felicissimum ex hoc sæculo transitum, miraculis variis coruscans tanquam sanctus coleretur a populo.

Anno igitur millesimo centesimo sexagesimo primo monachi ejus resignationem, tristes quidem, nec sine lacrymis admiserunt, et ipse ad antiquum Sancti Christophori eremum reversus, ibidemque a Michaelæ abbate aliisque fratribus humiliter susceptus, spatio trium annorum cum dimidio, crebris jejuniis incredibilique corporis maceratione, novos meritorum manipulos acquirere satagebat.

Cum vero deficiente corpore, mira animi suavitate et dulcedine spiritus exsultaret, et gravi infirmitate correptus appropinquaret ad exitum et diem obitus sui, Domino revelante, præcognosceret, ad filios suos monachos Sancti Joannis de Tarouca, quos intimo cordis affectu diligebat, sequentem dictavit epistolam, paucis ante felicem exitum suum diebus.

JOANNES pauper virtutum et dives defectuum, vobis religiosus viris, qui Domino offertis sacrificium immaculatum, salutem sempiternam et mei recordationem.

Placuit Domino Jesu Christo deducere me ad finem, quem desiderabam : appropinquat dies resolutionis et gaudii mei. Sed quia me novi inopem vestrarum virtutum et timeo ne sine oleo compaream

A coram Sponso, vos qui cum tempore præparastis lampades vestras, succurrite mihi, dum tempus est, ne forte audiam illud durum eloquium : « Nescio vos. » Et si Dominus dederit quam spero lucem inaccessibilem, meum erit vestris non deesse necessitatibus, quippe qui frater et socius vester fui in tribulationibus, vos non relicturus in tempore gaudii. Et quia infirmitas labefactat corpusculum, salutet vos anima, pro qua Dominum deprecemini

Cum vero exterioris habitaculi undique jam soluta compago desideranti animæ liberum præstaret egressum, omnes monachi congregati sunt, quos pio sermone ad perfectionem, regulæque observantiam exhortans, eisdemque benedicens, sacris jam Ecclesiæ sacramentis munitus cæpit voce intelligibili decantare hymnum *Te Deum laudamus*, et cum ad ultimum versum pervenisset eidemque finem imposuisset, feliciter obdormivit in Domino, et ab angelis assumptus victor migravit ad gloriam vigesima tertia die Decembris, anno Domini 1164. Post obitum vero, variis miraculis Dominus ejus conscientiæ puritatem, et meritorum evidentiam ostendere dignatus est. In cujus tumulo, magnis exaratum characteribus simile appositum fuit epitaphium.

JOANNES ABB. CIRIT. REXIT MONAST. S. JOANNIS, S. CHRISTOPHORI SALCEDÆ, S. PETRI. CLARUS VITA, CLARUS MERITIS, CLARUS MIRACULIS, CLARET IN COELIS. OBIIT X KAL. JANUARI. ERA M.C.C.II.

REGULA ORDINIS MILITARIS AVISII

A. B. Joanne CIRITA edita.

(Fasciculus SS. Cisterc., p. 273.)

In nomine sanctæ et individuae Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus sancti. Deus unus verus et essentia inseparabilis. Nos Joannes Cirita, abbas Sancti Joannis et Guiscardus monachus ejusdem cænobii, in præsentia nobilissimi regis Aldephonsi aliorumque virorum suæ curiæ, de consensu et auctoritate domini episcopi Hostiensis nunc per totam Hispaniam legati a latere, in honorem Dei et Patris nostri Benedicti gloriamque nostræ reformationis Cisterciensis, et ut Christi fideles ab incursu Maurorum liberentur, constituimus et ordinamus militiam equitum, quibus munus sit religionem defendere in bello, charitatem exercere in pace, castitatem servare in toro et terras Maurorum continuis incursionibus vastare et habitum portare signum religionis præ se ferentem : caputium scilicet, parvæ magnitudinis cum scapula taliter facta, quod in conflictu pugnantes non impediatur. Circa colorem cæterarum vestium non causentur, sed circa temporis opportunitatem sint omnia. Scapulla vero semper sit nigri coloris.

In bello habeant loricas, et enses, et lanceas juxta

C fortitudinem uniuscujusque, nihil portantes insignitum auro præter enses et calcaria, ponentes semper spem suam in armatura fidei. In pace surgant ad orationem et audiant missas et jejunent sextis feriis, dormiant cum caputiis parvis. Servent silentium si simul manducant. Suscipiant peregrinos, honorent seniores, et magistrum militiæ tanquam patrem et ducem suscipiant : et in omnibus regulam sancti Patris Benedicti præ oculis habeant. De acquisitis in bello dent pauperibus, viduis et ecclesiis, et Mauros, quos in captivitatem traxerint, sanctis admonitionibus ad fidem deducere curent.

Si castrum vel civitatem ceperint, facient certiorum dominum regem et de mandato ejus disponent omnia, existentes subditi dominio, non tantum bonis sed etiam dyscolis. Magister tanquam dux cæterorum procuret, non solum verbis, sed etiam exemplis subditos gubernare, non solum in pace docendo, sed etiam in bello pugnando. Et si quis militum gravamen de illo habuerit et, post excusationem non susceptam, adhuc gravatum senserit,